

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

บทนี้จะเป็นการนำเสนอระเบียบวิธีการศึกษาซึ่งประกอบด้วยลักษณะข้อมูล ประชากรและการเลือกตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับต่อไป

1) ลักษณะข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จะได้จากการสำรวจ (survey) และการสนทนากลุ่ม (focus group)

1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ข้อมูลจากการสำรวจหนังสือ เอกสารและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 562 แห่ง (กรมการปกครอง, 2541) พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2 กลุ่มหลัก คือ

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7,823 คน (ประกอบด้วย กรรมการบริหาร และสมาชิกสภา)

2. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายคลัง โยธาและปลัดฯ จำนวน 1,095 คน (เป็นยอดรวมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกระดับชั้น และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 562 แห่ง, กรมการปกครอง , 2541)

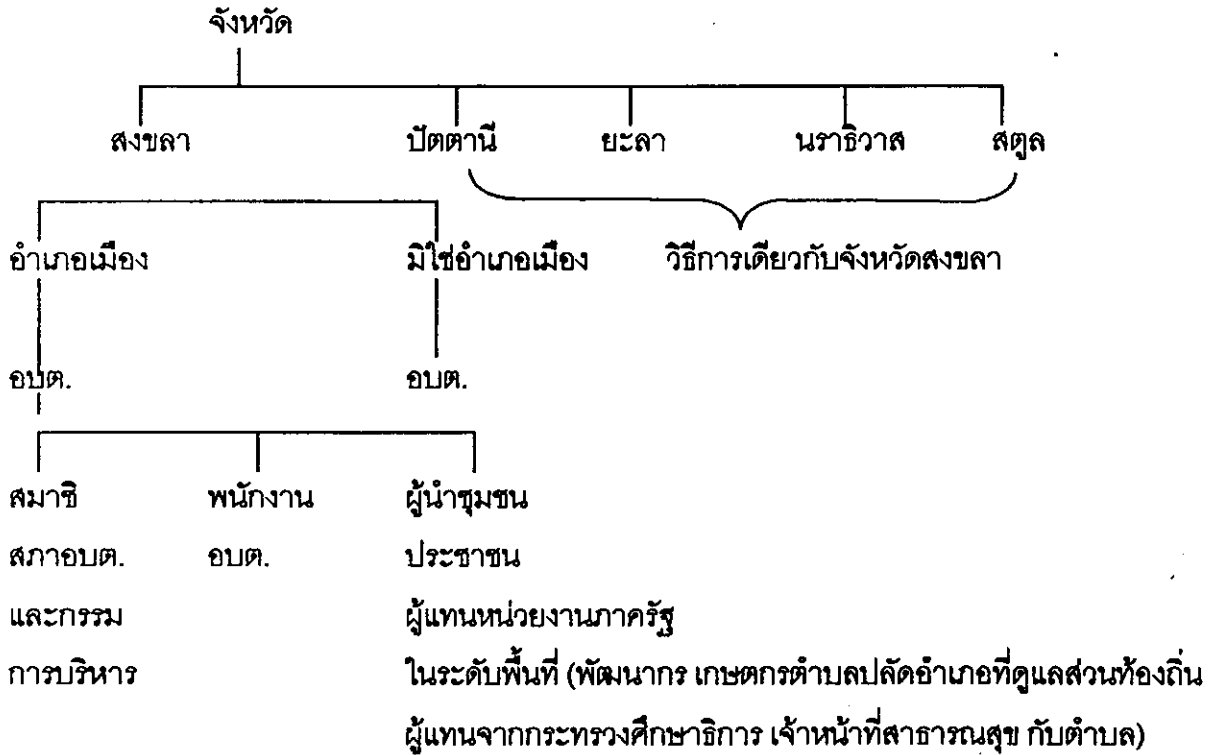
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการโดยสูตร

$$\frac{Z^2 P(1-P) N}{Z^2 P(1-P) + N (e)^2} \quad \text{เมื่อ } P = .5$$
$$Z = 1.96$$
$$E = .05$$

จะได้ กลุ่มตัวอย่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงาน จำนวน 562 คน

3. ประชาชน ผู้นำในแต่ละชุมชน และ (พัฒนานกร เกษตรตำบล ปลัดอำเภอผู้ดูแลส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ) ผู้แทนจากหน่วยงานระดับพื้นที่ที่กำหนดเลือกโดยวิธีกำหนดโควตาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ดูรายละเอียดในแผนภูมิการเลือกกลุ่มตัวอย่าง)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในส่วนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนผู้นำชุมชนปรากฏตามแผนภูมิดังต่อไปนี้:-

จากแผนภูมิข้างต้น การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) โดยเริ่มจากระดับจังหวัด ทุกจังหวัดจะใช้วิธีเดียวกันคือ แต่ละจังหวัดแบ่งเป็นอำเภอและมีอำเภอ จากระดับอำเภอเมืองเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลมา 2 แห่ง ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และจากระดับอำเภอที่มีมิใช่อำเภอเมืองซึ่งมีมากกว่า 1 แห่ง เลือกสุ่มอย่างง่ายมา 2 อำเภอ จากระดับอำเภอสุ่มเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยวิธีเดียวกันมาอำเภอละ 2 แห่ง ซึ่งมีการเลือกองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละอำเภอจะกระจายตามลำดับชั้น (1-5) ได้้องค์การบริหารส่วนตำบลด้วยวิธีการดังกล่าวจำนวน 44 แห่ง (5 จังหวัด) ก็จะเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 562 คน กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์สัดส่วนคือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N_1 \times n}{N}$$

(เมื่อ N = ประชากรทั้งหมด, N_1 ประชากรในแต่ละจังหวัด, n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด)

จากแนวทางดังกล่าวและการดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจริงในระดับพื้นที่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและสถานภาพตำแหน่งบุคคลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและสถานภาพตำแหน่งส่วนบุคคล

ตำแหน่ง	จังหวัด					
	สงขลา	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สตูล	รวม
กรรมการ(ประธาน, เลขา)	67	48	40	20	50	225
	29.8 %	21.3 %	17.8%	8.9%	22.2%	100.0%
	42.7%	45.3%	36.7%	32.3%	37.6%	39.7%
พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	26	35	38	32	54	185
	14.1%	18.9%	20.5%	17.3%	29.2%	100.0%
	16.6%	33.0%	34.9%	51.6%	40.6%	32.6%
ประชาชน	17	8	2	10	5	42
	40.5%	19.0%	4.8%	23.8%	11.9%	100.0%
	10.8%	7.5%	1.8%	16.1%	3.8%	7.4%
อนามัย,ครู,พัฒนากร,เกษตร	47	15	29		24	115
	40.9%	13.0%	25.2%		20.9%	100.0%
	29.9%	14.2%	26.6%		18.0%	20.3%
รวม	157	106	109	62	133	567
	27.7%	18.7%	19.2%	10.9%	23.5%	100.0%
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

หมายเหตุ : รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ระดับตำบลดูจากภาคผนวก ค.

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างจะพบว่า การกระจายของกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นไปตามสัดส่วนประชากรที่กำหนดไว้ เนื่องจากข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ทั้งในด้านเวลา งบประมาณและ

สภาพพื้นที่ อย่างไรก็ตามโดยจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมก็เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้ในตอนต้น

3) เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย จำแนกเป็น 2 ลักษณะ

1) แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อมูล 3 ลักษณะ

1.1) สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลและหน่วยงาน

1.2) สภาพเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กับการสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน

1.3) ความคิดเห็นหรือข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง (fact) อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในส่วนของคำถามเปิด

2) การสนทนากลุ่ม (focus group) จากบุคคลหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โดยดำเนินการระหว่างการสำรวจกระจายทั้ง 5 จังหวัดๆ ละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกด้วยกระบวนการข้อมูลเชิงคุณภาพและบูรณาการข้อมูลทั้ง 2 ลักษณะเข้าด้วยกันเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปผลการศึกษา

4) การทดสอบเครื่องมือ

1) ทดสอบความแม่นยำตรงของเครื่องมือโดยอาศัยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ตรวจสอบความแม่นยำของเนื้อหา (content validity)

2) ทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (reliability) โดยการทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มบุคคลในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างจริง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแหและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสีจ่านวน 30 ชุด ซึ่งผลการวิเคราะห์ตัวแปรกลุ่มและภาพรวมทั้งฉบับปรากฏดังต่อไปนี้:-

ตารางที่ 2 แสดงค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มตัวแปรและภาพ

รวม

รายการ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
เกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	374.0936	2328.2877	.4364	.9629
อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	374.7019	2326.1998	.7504	.9628
คุณสมบัติผู้มีสิทธิรับเลือกเป็นสมาชิกสภาตำบล	374.5686	2347.8291	.6030	.9633
เกณฑ์การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	374.7919	2303.0767	.6731	.9626
องค์ประกอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและการดำเนินงาน	374.9162	2329.0767	.4574	.9629
องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและการดำเนินงาน	375.0797	2317.1287	.6452	.9627
การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลจากระดับจังหวัดและอำเภอ	375.4319	2318.2185	.2773	.9632
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องกระทำ	374.7457	2324.7221	.5122	.9629
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อาจจัดทำ	375.0865	2291.8439	.7751	.9624
แหล่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	375.0644	2255.2948	.6076	.9625
ประเภทรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล	375.0519	2288.7737	.7753	.9623
การสร้างและพัฒนาผู้นำชุมชน	375.2519	2318.8154	.5509	.9628
การกำหนดประเด็นปัญหาและทางเลือกเพื่อแก้ไขและพัฒนาหมู่บ้าน	375.3686	2307.1597	.6769	.9626

การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน	375.1519	2321.0110	.2599	.9632
การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	375.0353	2309.1576	.6735	.9626
ภาพรวมกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	374.9387	2314.2599	.9389	.9626
ภาพรวมโครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล	375.2019	2313.6740	.7645	.9626
ภาพรวมทั้งฉบับ ค่า Alpha = .9632				

5) **ตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย** จากการนำเสนอกรอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดตัวแปรและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งชุมชนในทิศทางเดียวกัน

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลจากการทำการสนทนากลุ่มซึ่งวิเคราะห์โดยอาศัยหลักตรรกะ

7) สถิติใช้ในการวิเคราะห์

- ร้อยละ
- ค่าเฉลี่ย
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ค่าสหสัมพันธ์
- Anova

สรุปท้ายบท

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นองค์ประกอบของระเบียบวิธีการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีสู่ข้อมูลเชิงประจักษ์ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป